

Mirsad Hadžikadić:

Trenutno Centralna izborna komisija vrši izvlačenje za svaku političku organizaciju koja je registrovala kandidate za ove izbore. Dodijelili su prisustvo na raznim biračkim mjestima. Postoji izborna komisija koja nadgleda svako biračko mjesto, što je važno jer smo mi kao politička organizacija sa jednim kandidatom takođe dobili mjesta u tim izbornim komisijama. To je važno zato što ti članovi nadgledaju brojanje glasova. Pošto postoji mnogo nepravilnosti, te komisije trebaju imati članove iz različitih stranaka koji će vršiti nadzor. Sada stranke koje su zainteresovane za određeno područje, grad ili određenu populaciju, pozivaju kandidate drugih stranaka koje imaju predstavnike u tim komisijama i pitaju ih da se zamijene. Dakle, u suštini oni kažu: „Slušaj, ja sam zainteresovan za ovu populaciju a ti možda nisi, ali mi smo u drugoj izornoj komisiji u mjestu gdje mi mnogo ne marimo za populaciju a gdje ti možeš imati predstavnika, pa kako bi bilo da se zamijenimo?“ Ponekad oni nude da budu naši predstavnici odnosno da njihovi članovi nadgledaju izbore za našu stranku. Naravno da ne. Oni zapravo pokušavaju da ostvare poziciju gdje će svi članovi komisije biti iz jedne stranke, i onda oni broje glasove i zna se ishod. Zapanjujuće je da se dakle upravo vrši trening gdje se gleda mogu li se stvari istumbati. Mi svima odgovaramo odrično jer se borimo za fer izbore. Mi bismo voljeli da nadgledamo taj proces a ne da učestvujemo u izornoj prevari. Zaista je interesantno. Ja nisam imao pojma da se ovo radi tako otvoreno. To uopšte nije tajna. Ljudi pronadu vaš broj ili vas nađu na Facebooku i kažu: „Ja sam iz te i te stranke, ti imaš članove u toj komisiji, mi smo zainteresovani i možemo te predstavljati jer se to čini adekvatnim“. Ja ih na to pitam koje su sličnosti između naših programa i znaju li išta o našem pristupu, na što oni kažu da je to ista stvar. Pa, nije. Vi ste religiozna nacionalistička stranka, a mi smo liberalna stranka koja nema ništa sa nacionalizmom ni religijom, pa kako naši programi mogu biti slični? Oni onda prekinu razgovor. To je sve otvoreno. Čuo sam za probleme vezane za izborne prevare, ali nikad nisam predvidio da je to tako otvoreno i da svi učestvuju u tome. Zapanjujuće, zaista.

Clark Curtis:

Koliki je za tebe značajno biti uključen u te komisije?

Mirsad Hadžikadić:

Loše je da nemamo svoje predstavnike, pa ih pronalazimo sada. To je nama teže jer ja nemam druge kandidate stranke, nemam organizacije u raznim gradovima pa da ih uputim da oni učestvuju u nadgledanju. Dakle, moramo pronaći ljude. Ključno je da ti ljudi zaista nadgledaju brojanje, jer ono što se obično dešava je da, ako se nekome ne svide glasovi, oni označe kvadratić uz još jednu osobu i time cijeli glasački listić učine nevažećim. Ako neko slučajno preda prazan glasački listić, oni ga ispune po svom nahođenju. Ponekad ubace nove listiće, samo kako bi dodali glasove sebi. Ima jedna stranka koja ima lične kartice poput vozačkih dozvola spremne, i daju ih volonterima i od njih traže da glasaju. Zapanjujuće je šta sve rade, pa mi pokušavamo da se u suštini samo pobrinemo da barem brojanje glasova na onim biračkim mjestima gdje ćemo mi imati svoje predstavnike bude legalno i tačno. Zapanjujuće. Nema demokratije. Glasovi se krađu, i krađe se mogućnost ljudima da glasaju u jednom demokratskom procesu. Oni u suštini kupuju, krađu, varaju, i interesantno mi je da cijeli svijet to zna pa ipak ne čini ništa. Ponekad ostatak svijeta šalje grupe ljudi da nadgledaju taj proces. Predsjednik Carter je učestvovao u nekoliko takvih stvari. A ovdje se dešava besramno kriminalan proces, pa ipak ništa. A svijet je ovdje, i oni to znaju a ne čine ništa da to spriječe. Nije svijetov problem nego je Bosnin problem što se to radi, ali cinično je što je svijet ovdje i što se pretvara da se ništa ne dešava. Pitanje je zašto su oni uopšte ovdje. Ne namjeravaju da ovo isprave. Djelimično je svijet odgovoran za stanje Bosne u kojem se ona sada nalazi jer su nametnuvši embargo na oružje u Jugoslaviji oni u suštini zaledili situaciju tako da je JNA imala oružje a niko drugi nije, a JNA je počinila agresiju nad jednom od svojih republika. Zatim je uspostavljen mir koji je zaista loš i čije posljedice još osjećamo. Znam da je odgovornost Bosanaca da isprave ove stvari i da učine pravu stvar, ali i međunarodna zajednica ima odgovornost, ako ne da poništi ono što je učinila, a učinjeno je i mnogo pozitivnog, onda barem da ne sprečava Bosance da učine pravu stvar. Trenutno se čini da to nije ničija igra, ničija bitka.

Clark Curtis:

Nije da nemaš šta drugo raditi. Ima li išta što možeš pokušati učiniti? Samo je dva mjeseca do izbora. Možda se može tražiti neka pomoć, ili samo nastaviti s tim što ti pokušavaš da uradiš. Čini se da treba mnogo energije da se pokuša riješiti taj problem.

Mirsad Hadžikadić:

Razgovarao sam sa Centralnom izbornom komisijom i razgovarao sam sa Američkom ambasadom. Razgovarao sam i sa Visokim predstavnikom Evropske unije koji ima sva ovlaštenja da upravlja ovom državom kao diktator ali koji to nikada nije iskoristio. Oni svi znaju šta se dešava i niko nije voljan da učini išta po tom pitanju. Bio je predložen propis koji bi naredio providne glasačke kutije, i odbijen je, a razlog koji neki ljudi iznose je zato što zapravo te kutije često ne dođu prazne nego unaprijed ispunjene glasovima koje unutra ubace određene stranke. Zato se željelo osigurati da se barem vidi da su kutije prazne kada stignu, pa čak ni to Parlament nije odobrio, jer stranke koje su već na vlasti i jesu zapravo te koje unaprijed pune kutije glasovima. Takođe se ne može mnogo učiniti sa prebrojavanjem sada. Ja ću to pokušati učiniti kasnije. Vidjet ćemo dokle ćemo stići.

Clark Curtis:

Čini se kao jedna prepreka iza druge. Mislim da te ovo pitam svake sedmice, ali da li te takve frustracije nekad obeshrabre ili jednostavno moraš ostati fokusiran na ono što pokušavaš da uradiš?

Mirsad Hadžikadić:

Pa, zaista sam umoran od svih onih koji mijenjaju moj pozitivan stav i predstavljanje i koji uvijek kažu da ništa ne može biti učinjeno. Ljudi nisu svjesni da su oni koji govore da ništa ne može biti učinjeno zapravo neprijatelji države i razlog zbog kojeg imamo sve to. Svi samo klimaju glavom, a nakon sat ili sat i po vremena razgovora neko podigne ruku i kaže: „Da, ali ništa se ne može učiniti“. To je frustrirajuće i razočaravajuće. Međutim, onda dođete kući kasno, oko 01:00 iza ponoći, i razmislite o pokretu. Sve više i više ljudi čuje za njega, sve više ljudi pokušava da pomogne, sve više ljudi vjeruje u ovo. Druge stranke sve više žele da razgovaraju s nama o raznim temama, i onda kažete: „Pa, možda ovo i nije uzalud“. Postoji razlog zašto oni žele razgovarati s nama. Postoji razlog zašto sve veći broj ljudi postaju dio onoga što nazivamo Pokretom. I onda vam to daje snagu da nastavite.